Center za družboslovno informatiko
Fakulteta za družbene vede
Univerza v Ljubljani

1KA verjetnostni panel

Dezinformacije na spletu v Sloveniji 2026

Andreja Praček, Vasja Vehovar

Kontakt: cdi@fdv.uni-lj.si

Ljubljana, oktober 2026

Povzetek: Raziskava na reprezentativnem vzorcu odraslih uporabnikov interneta v Sloveniji (1KA panel, n = 714) je pokazala, da so se med letoma 2024 in 2026 povečali zaznavanje dezinformacij, nezaupanje do večine virov in medijev ter podpora ukrepom proti dezinformacijam. Da na spletu pogosto naleti na dezinformacije, meni 81 % uporabnikov, da jih zna prepoznati, pa le polovica (52 %),. Večina podpira več ozaveščanja (92 %) in strožjo zakonodajo (89 %). Kot glavne širitelje dezinformacij vidijo slovenske politike (72 % jih navaja pogosto širjenje) in globalne lobije (71 %), delež pa se je od leta 2024 povečal pri vseh virih. Med teorijami zarote je najbolj razširjeno prepričanje o prikriti skupini, ki vodi svetovno politiko (60 %). Kot medij z največ dezinformacijami je ocenjen internet (59 %).

Delovna gradiva *Centra za družboslovno informatiko* so namenjena analizi, razpravi in komentarjem. Niso posebej recenzirana in ne izražajo stališč *Centra*, *Fakultete* ali *Univerze*. Za morebitne napake v celoti odgovarjajo avtorji.

© 2026 *Center za družboslovno informatiko*. Vse pravice pridržane. Pri javnih objavah se lahko izseki iz besedil, ki ne presegajo dveh odstavkov, citirajo brez dovoljenja, če se ob tem navede polna informacija o avtorjih. V primeru naročila delovnega gradiva s strani zunanjega naročnika o morebitni javni objavi odloča naročnik.

Kazalo

1. Glavne ugotovitve ... 3
2. Metodologija ... 4
   2.1 Zbiranje podatkov ... 4
   2.2 Velikost končne baze ... 5
   2.3 Vsebina vprašanj o dezinformacijah ... 5
   2.4 Analiza podatkov ... 6
3. Dezinformacije ... 7
   3.1 Izpostavljenost, prepoznavanje in regulacija dezinformacij ... 7
   3.2 Zaznavanje namernega širjenja dezinformacij s strani različnih virov ... 11
   3.3 Teorije zarote ... 15
   3.4 Dezinformacije v medijih ... 20

1. Glavne ugotovitve

V okviru verjetnostnega **1KA panela** (panel.1ka.si) je bila **v aprilu in maju 2026** na reprezentativnem vzorcu odrasle populacije uporabnikov interneta v Sloveniji (**n** = **714**) izvedena raziskava o **dezinformacijah na spletu**. Glavne ugotovitve so naslednje.

- Rezultati kažejo, da so se med letoma 2024 in 2026 povečali zaznavanje dezinformacij**,** nezaupanje do večine virov in medijev ter podpora regulaciji. Samoocena sposobnosti prepoznavanja dezinformacij pa se ni bistveno izboljšala.
- **Dezinformacije so na spletu pogost pojav.** 81 % uporabnikov interneta pravi, da na spletu pogosto naleti na dezinformacije (povprečje 4,0; 2024: 3,7). Lastno sposobnost prepoznavanja ocenjujejo bolj zadržano: da dezinformacije v veliki večini primerov prepoznajo, meni le polovica (52 %; povprečje 2026: 3,5; 2024: 3,4).
- **Podpora ukrepom je zelo visoka in narašča.** 92 % se strinja, da bi morali izvajati več ozaveščanja o dezinformacijah (4,2; 2024: 4,0). 89 % jih meni, da bi morali zaostriti zakonodajo proti njihovemu širjenju (4,2; 2024: 3,9).
- **Kot glavne širitelje dezinformacij vidijo politike in globalne lobije.** Da namerno širijo dezinformacije pogosto ali zelo pogosto, jih za slovenske politike meni 72 %, za globalne lobije 71 %, za mednarodne korporacije 60 % in za običajne državljane 50 %. Najmanj jih to pripisuje javnim medijskim hišam (30 %) in slovenskim podjetjem (25 %). Od leta 2024 se je delež povečal pri vseh virih, najbolj pri globalnih lobijih (s 57 % na 71 %) in mednarodnih korporacijah (s 48 % na 60 %). Pri istih panelistih so izjema javne medijske hiše, kjer se je delež zmanjšal (s 17 % na 14 %).
- **Najbolj razširjena med teorijami zarote je zarota o prikriti skupini, ki vodi svetovno politiko.** S trditvijo, da majhna prikrita skupina ljudi sprejema vse pomembnejše odločitve v svetovni politiki, se strinja 60 % (povprečje 3,6). Pri istih panelistih se je povprečje od 2024 zvišalo s 3,3 na 3,7. 45 % internetnih uporabnikov meni, da znanstveniki prirejajo ali prikrivajo podatke. Po 39 % se jih strinja s trditvama o namernem nastanku koronavirusa in o prikrivanju nevarnosti omrežja 5G. Pri bolj skrajnih trditvah je strinjanje nizko: pristanek na Luni 19 %, adrenokrom 16 %, kemične sledi letal 10 %, ravna Zemlja 3 %. Spremembe na celem vzorcu so med letoma tu najvišje za pristanek na Luni, kjer se je strinjanje povečalo z 2,2 v 2024 na 2,5 v 2026.
- **Internet velja za medij z največ dezinformacijami.** Da je polovica ali več informacij na internetu dezinformacij, meni 59 % uporabnikov. Pri revijah je takih 29 %, pri časopisih 26 %, pri televiziji 24 %, pri radiu pa 15 %. Od leta 2024 se je ta delež povečal pri vseh medijih. Pri istih panelistih je porast izrazitejši, npr. pri revijah z 18 % na 33 % in pri televiziji z 19 % na 27 %, vendar je število enot tu majhno.

2. Metodologija

2.1 Zbiranje podatkov

Sklop vprašanj o dezinformacijah je bil del 12. vala verjetnostnega spletnega 1KA panela Centra za družboslovno informatiko (CDI), Fakultete za družbene vede, Univerze v Ljubljani – 1KA panela (panel.1KA.si). Verjetnostni 1KA panel se razlikuje od komercialnih (neverjetnostnih) spletnih panelov v tem, da vključuje respondente[1] na osnovi slučajnostne izbire iz *Centralnega registra prebivalstva*, kjer ima vsaka enota iz populacije vnaprej znano verjetnost za izbiro. 1KA panel zato ne vključuje nobenih samorekrutiranih respondentov.

Zbiranje podatkov za 12. val je potekalo od 15. 4. do 18. 5. 2026. Vabilo je bilo poslano 5.295 osebam – 3.295 panelistom in 2.000 osebam iz novega naključnega vzorca. Obstoječi panelisti so dobili brezpogojno nagrado, darilno kartico dm v vrednosti 5 €. Pri novem vzorcu pa smo eksperimentirali z nagrado, in sicer jih je 395 dobilo brezpogojno nagrado v vrednosti 10 €, 1.605 pa v vrednosti 5 €. Skupine anketirancev po nagradah in stopnjah odgovora so vidne v spodnji tabeli.

Skupine anketirancev	**Nagrada**	**Število povabljenih**	**Odgovor**	**Stopnja odziva glede na povabljene**	**N – začetni vzorec**	**Stopnja odziva glede na začetni N**
Obstoječi panelisti - vsi nagrada 5 €	5 € dm brezpogojno	3.295	2.667	81 %	17.600	15 %
Novi vzorec – skupina 1	5 € dm brezpogojno	1.605	675	42 %	1.605	42 %
Novi vzorec – skupina 2	10 € dm brezpogojno	395	177	45 %	395	45 %
Skupaj		**5.295**	**3.519**	**66 %**	**19.600**	**18 %**

Na anketo je med obstoječimi panelisti odgovorilo 2.667 oseb (81 %), pri novem vzorcu pa 852 oseb oziroma 43 % – 42 % takih (675), ki so prejeli 5 € in 45 % takih (177), ki so prejeli 10 €. Vseh odgovorov je bilo skupno 3.519. Upoštevajoč vse enote je torej stopnja odziva 66 % – glej zgornjo tabelo. Pri tem s stopnjo odziva razumemo razmerje med respondenti in vsemi enotami, vključenimi v vzorec. Glede na začetni vzorec jih je odgovorilo 18 %. Sumarna

[1] Izrazi v tem poročilu, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo za ženski in moški spol.

stopnja odziva glede na začetni N torej znaša 18 %. V celoti izpolnjenih anket je bilo 3.364 (96 %), delno pa 155 (4 %).

2.2 Velikost končne baze

Vprašalnik je bil razdeljen na več naključnih skupin anketirancev. Sklop o dezinformacijah sta dobili 2/9 sodelujočih, in sicer naključni skupini 8 in 9. Vprašanja o dezinformacijah so dobili samo uporabniki interneta. Oseb, ki so odgovarjale na vprašanja o dezinformacijah, je bilo zato skupaj 760. Nekaj oseb (skupno 126, če upoštevamo le sklop o dezinformacijah pa 46) je bilo izločenih po pregledu ustreznosti in kakovosti podatkov. Več o tem je na voljo v Metodološkem poročilu[2].

Končna skupna baza tako zajema 3.393 enot, **baza z vprašanji o dezinformacijah** pa **714 enot**. Bazo o dezinformacijah sestavlja 22 % novih respondentov, 78 % pa obstoječih panelistov, ki so sodelovali že v prejšnjih valovih.

2.3 Vsebina vprašanj o dezinformacijah

V začetku so bili respondenti seznanjeni z definicijo dezinformacij na spletu: »S pojmom dezinformacije razumemo napačne oziroma zavajajoče informacije (npr. lažne novice), ki jih avtorji širijo namerno oziroma zlonamerno, čeprav se zavedajo, da niso povsem resnične.«

Sklop o dezinformacijah je sestavljalo 5 vprašanj, ki so obsegala 25[3] spremenljivk oz. postavk (angl. *items*). Ključne teme vprašanj so bile naslednje:

- Vprašanje o prepoznavanju, izpostavljenosti, zakonodaji in ozaveščanju.
- Zaznavanje namernega širjenja dezinformacij s strani različnih virov.
- Teorije zarote.
- Ocenjeni delež dezinformacij v različnih medijih.

[2] Glej »Metodološko poročilo za val 12 (april 2026)« na strani https://panel.1ka.si/porocila/.
[3] Vprašalnik je na voljo na osnovi zahteve.

2.4 Analiza podatkov

Podatki so uteženi na populacijo uporabnikov interneta v Sloveniji in ne na celotno populacijo v Sloveniji. Uteževalne spremenljivke so spol × starost, regija, tip naselja, izobrazba in število oseb v gospodinjstvu, ki temeljijo na anketi IKT-GOSP 2025. Slednja je v vseh zgoraj navedenih spremenljivkah usklajena z ostalimi uradnimi podatki SURS. Dodatno so podatki uteženi še na volilno udeležbo na volitvah v Državni zbor 2026 in glasovanje (politične stranke) na istih volitvah. Zaradi narave anketiranja in procesa vabil je namreč v vzorcu nekoliko več »levo« politično usmerjenih oseb.

V nadaljevanju so podane predvsem osnovne univariatne statistike oziroma spremenljivke v sklopu o dezinformacijah. Pri pregledu opisnih statistik zbranih anketnih podatkov (poglavje 3) je potrebno upoštevati naslednje.

- Skupno število enot (oziroma n) se lahko med vprašanji/tabelami razlikuje zaradi preskokov vprašanj, ki se na respondenta ne nanašajo, nevsebinskih odgovorov (»ne vem«, »zavrnil«) ali predčasnih prekinitev sodelovanja v anketi.
- Vsota posameznih odgovorov se lahko razlikuje od 100 %, kar je posledica zaokroževanja odstotkov na celo število. Povprečja so zaokrožena na eno decimalko.
- Pri frekvencah so v analizah navedene utežene frekvence, ki se zaradi uteževanja ne ujemajo vedno z odgovarjajočo vsoto.
- Pri večini vprašanj je respondent vprašanje lahko preskočil, če ni želel odgovoriti nanj.
- Poleg pregleda univariatnih analiz v poročilu primerjamo rezultate z ocenami iz 2024 (anketa, izvedena v 1KA panelu junija 2024) za vsa vprašanja, ki so bila ponovljena. Poročilo iz leta 2024 je objavljeno na strani: https://www.1ka.si/uploadi/editor/doc/1770115302Dezinformacije.pdf

3. Dezinformacije

3.1 Izpostavljenost, prepoznavanje in regulacija dezinformacij

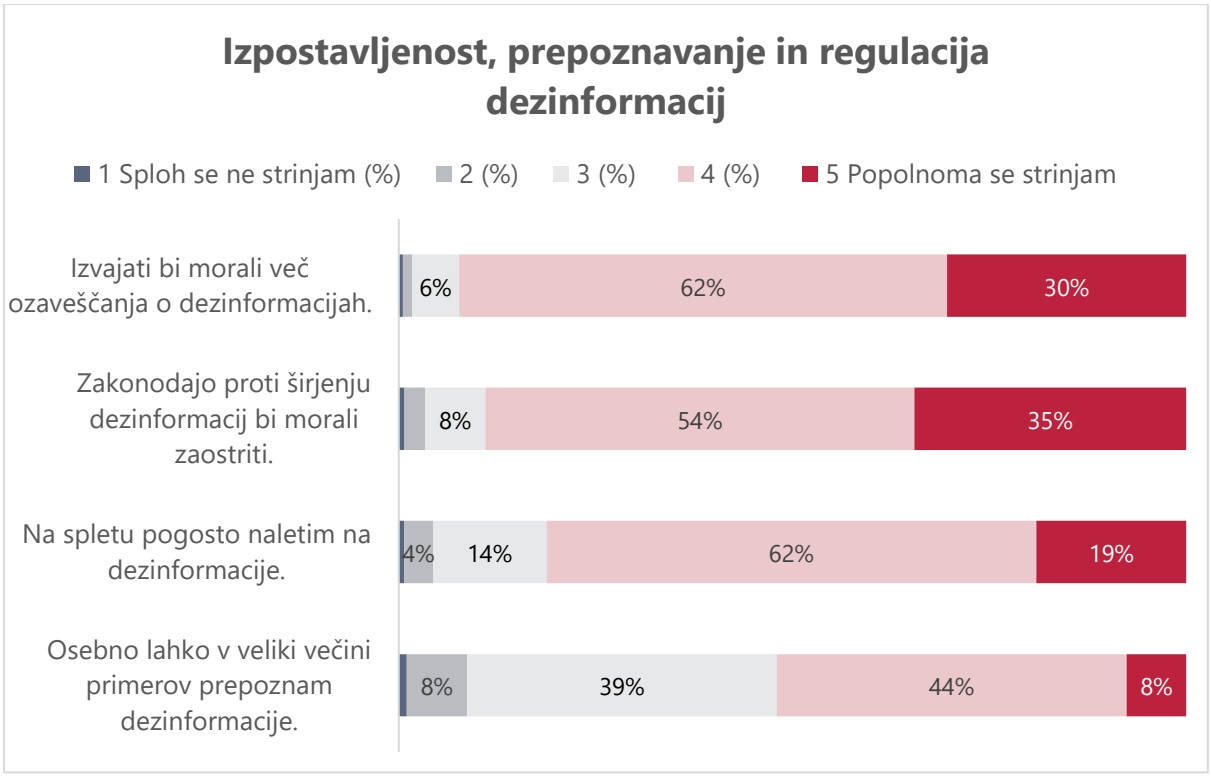
Med internetnimi uporabniki je zaznati izrazito podporo ozaveščanju o dezinformacijah in strožji zakonodaji na tem področju ter pogosto zaznavanje dezinformacij na spletu, medtem ko je samoocena sposobnosti njihovega prepoznavanja nekoliko bolj zadržana.

Uporabniki interneta izražajo visoko stopnjo strinjanja s potrebo po večjem ozaveščanju o dezinformacijah (povprečna ocena 4,2), pri čemer se s trditvijo strinja ali popolnoma strinja 92 %. Podobno visoko je strinjanje (4,2) s potrebo po zaostritvi zakonodaje proti širjenju dezinformacij, s katero se strinja 89 % udeležencev – glej vprašanje Q206.

Poleg tega 81 % udeležencev navaja, da na spletu pogosto naleti na dezinformacije, povprečna ocena te trditve pa znaša 4,0. Nekoliko nižja pa je ocena lastne sposobnosti prepoznavanja dezinformacij: s trditvijo, da jih lahko v veliki večini primerov prepoznajo, se strinja le polovica (52 %), povprečna ocena pa znaša 3,5.

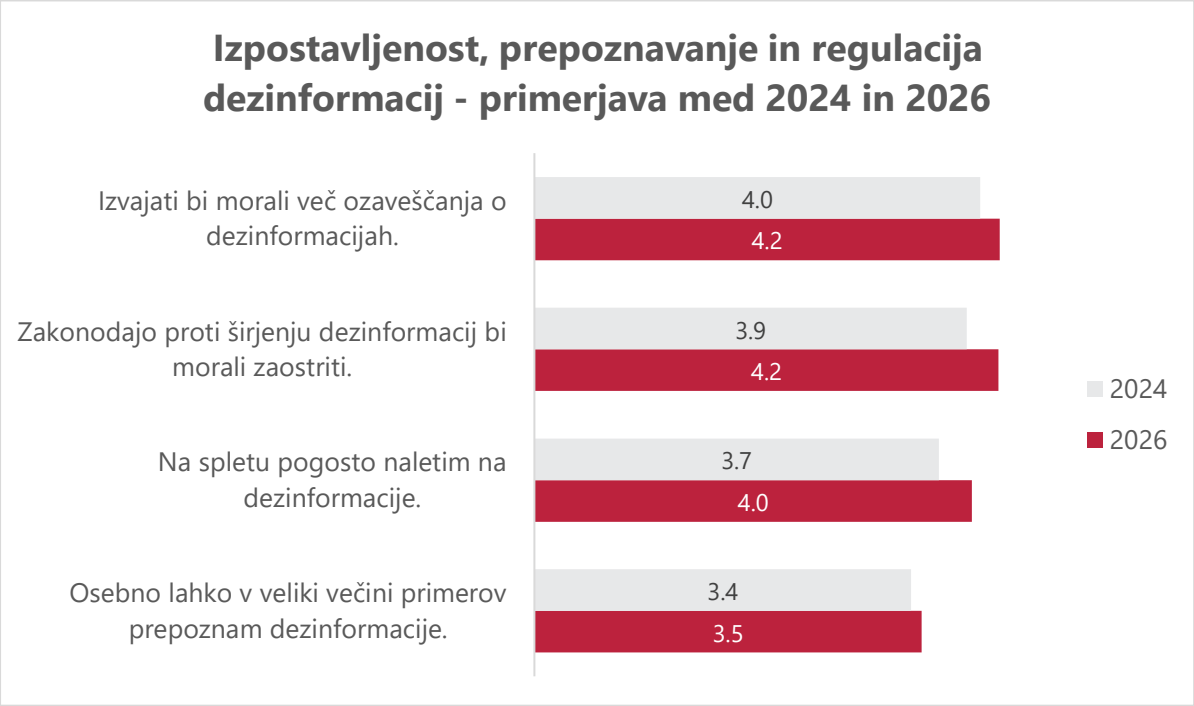
Q206 V kolikšni meri se strinjate oziroma ne strinjate z naslednjimi trditvami glede dezinformacij?	**1 Sploh se ne strinjam (%)**	**2 (%)**	**3 (%)**	**4 (%)**	**5 Popolnoma se strinjam (%)**	**Skupaj (%)**	**Skupaj (n)**	**Povp.**
Izvajati bi morali več ozaveščanja o dezinformacijah.	1	1	6	62	30	**100**	**411**	4,2
Zakonodajo proti širjenju dezinformacij bi morali zaostriti.	1	3	8	54	35	**100**	**711**	4,2
Na spletu pogosto naletim na dezinformacije.	1	4	14	62	19	**100**	**713**	4,0
Osebno lahko v veliki večini primerov prepoznam dezinformacije.	1	8	39	44	8	**100**	**392**	3,5

[a] 1. trditev je prejela le naključna polovica takih, ki so odgovarjali na sklop o dezinformacijah (skupina 8), zadnjo pa druga polovica (skupina 9).
[b] Vprašanje je bilo tudi v anketi iz junija 2024.

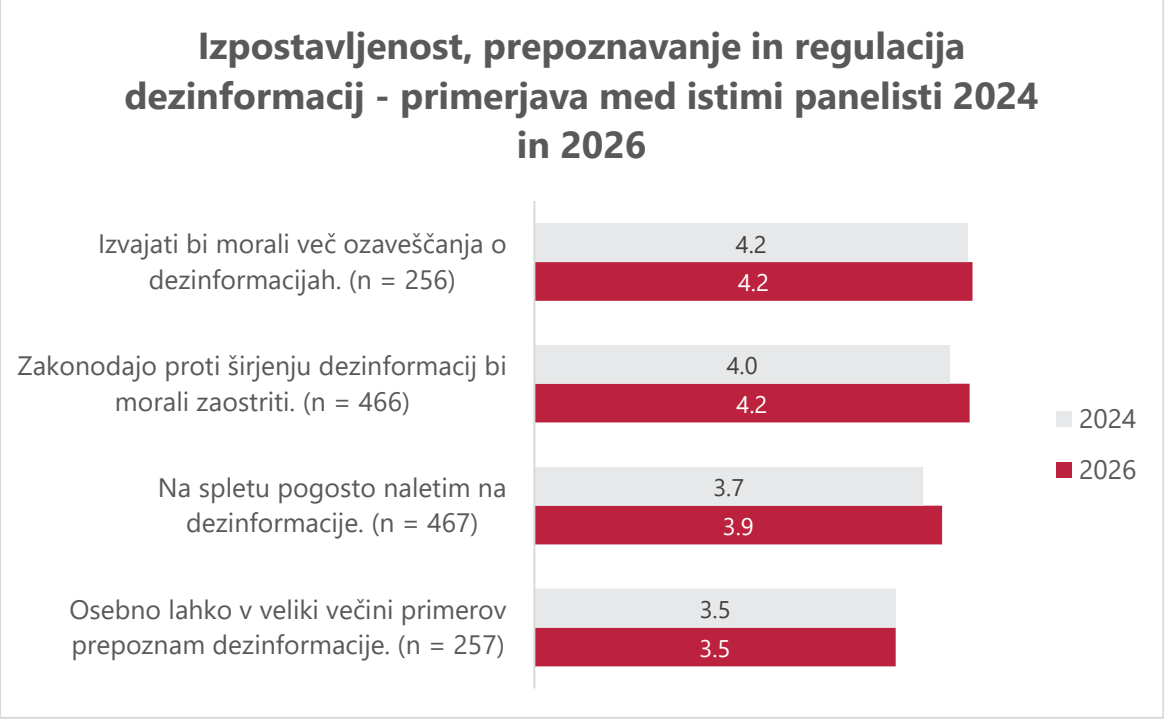

Izpostavljenost, prepoznavanje in regulacija dezinformacij
1 Sploh se ne strinjam (%)
2 (%)
3 (%)
4 (%)
5 Popolnoma se strinjam
Izvajati bi morali več ozaveščanja o dezinformacijah.
6%
62%
30%
Zakonodajo proti širjenju dezinformacij bi morali zaostriti.
8%
54%
35%
Na spletu pogosto naletim na dezinformacije.
4%
14%
62%
19%
Osebno lahko v veliki večini primerov prepoznam dezinformacije.
8%
39%
44%
8%

Primerjava med 2024 in 2026: Internetni uporabniki so v letu 2026 v primerjavi z letom 2024 poročali o večji izpostavljenosti dezinformacijam na spletu in izrazili večjo podporo ukrepom za njihovo omejevanje, medtem ko se njihova ocena lastne sposobnosti prepoznavanja dezinformacij skoraj ni spremenila – glej spodnji graf.

Od leta 2024 do 2026 se je pri vseh obravnavanih trditvah povečala povprečna stopnja strinjanja – glej spodnji graf. Največji porast (0,3 točke) je opazen pri podpori zaostritvi zakonodaje proti širjenju dezinformacij (s 3,9 na 4,2) in pri trditvi, da udeleženci na spletu pogosto naletijo na dezinformacije (s 3,7 na 4,0). Podpora večjemu ozaveščanju o dezinformacijah se je povečala za 0,2 točke (s 4,0 na 4,2), medtem ko se je samoocena sposobnosti prepoznavanja dezinformacij zvišala za 0,1 točke (s 3,4 na 3,5).

Primerjava med istimi panelisti v 2024 in 2026: Primerjava istih panelistov, ki so sodelovali v raziskavi v letih 2024 in 2026, kaže na stabilno podporo ozaveščanju o dezinformacijah in nespremenjeno samooceno sposobnosti njihovega prepoznavanja, ob hkratnem povečanju podpore zaostritvi zakonodaje in zaznavanja dezinformacij na spletu – glej spodnji graf. Že leta 2024 so panelisti potrebo po več ozaveščanja ocenjevali s povprečno oceno 4,2, svojo sposobnost prepoznavanja dezinformacij pa s 3,5, enako kot leta 2026. Povprečna ocena podpore zaostritvi zakonodaje proti širjenju dezinformacij se je zvišala s 4,0 na 4,2, ocena pogostosti naletavanja na dezinformacije na spletu pa s 3,7 na 3,9.

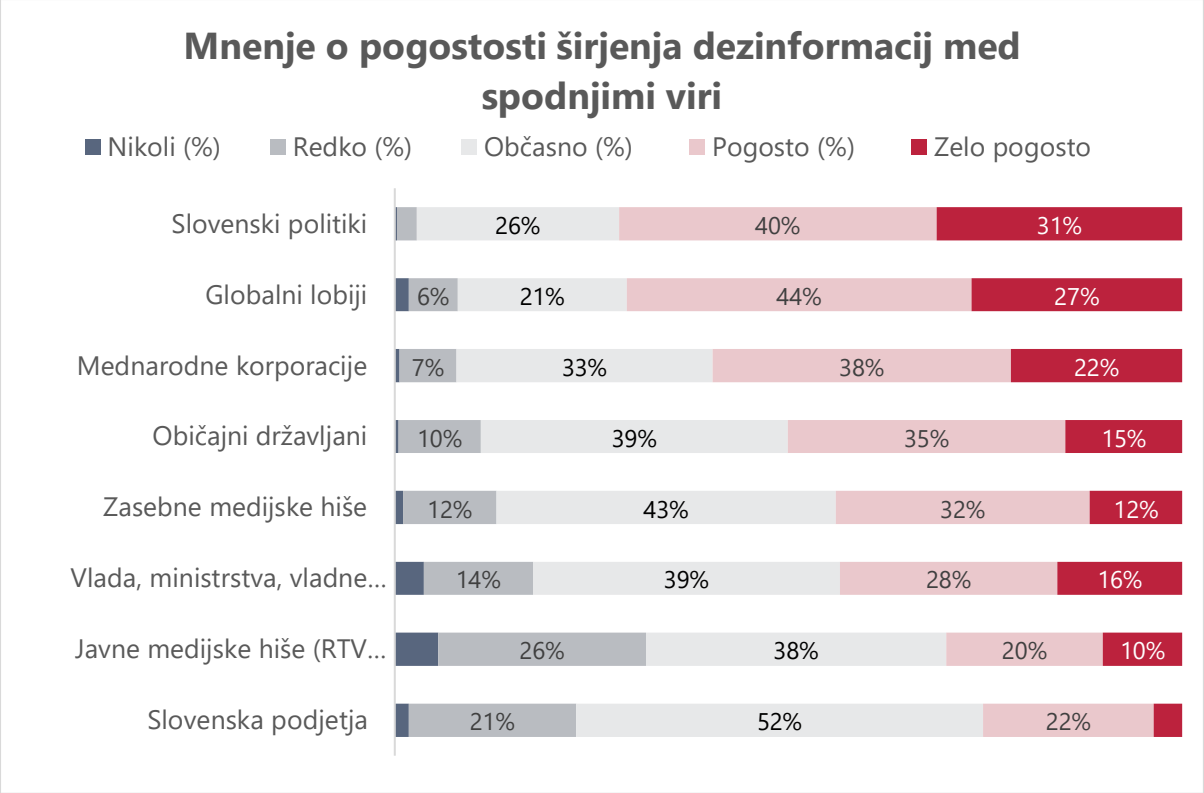
3.2 Zaznavanje namernega širjenja dezinformacij s strani različnih virov

Med internetnimi uporabniki je zaznati, da kot najpogostejše namerne širitelje dezinformacij dojemajo slovenske politike in globalne lobije – glej vprašanje Q207. Za slovenske politike jih namreč 72 % meni, da dezinformacije širijo pogosto ali zelo pogosto, za globalne lobije pa 71 %. Sledijo mednarodne korporacije, pri katerih ta delež znaša 60 %. Polovica sodelujočih tudi meni, da navadni državljani namerno širijo dezinformacije. Slaba polovica udeležencev pripisuje pogosto ali zelo pogosto širjenje dezinformacij zasebnim medijskim hišam (44 %) ter vladi, ministrstvom in vladnim službam oziroma agencijam (43 %).

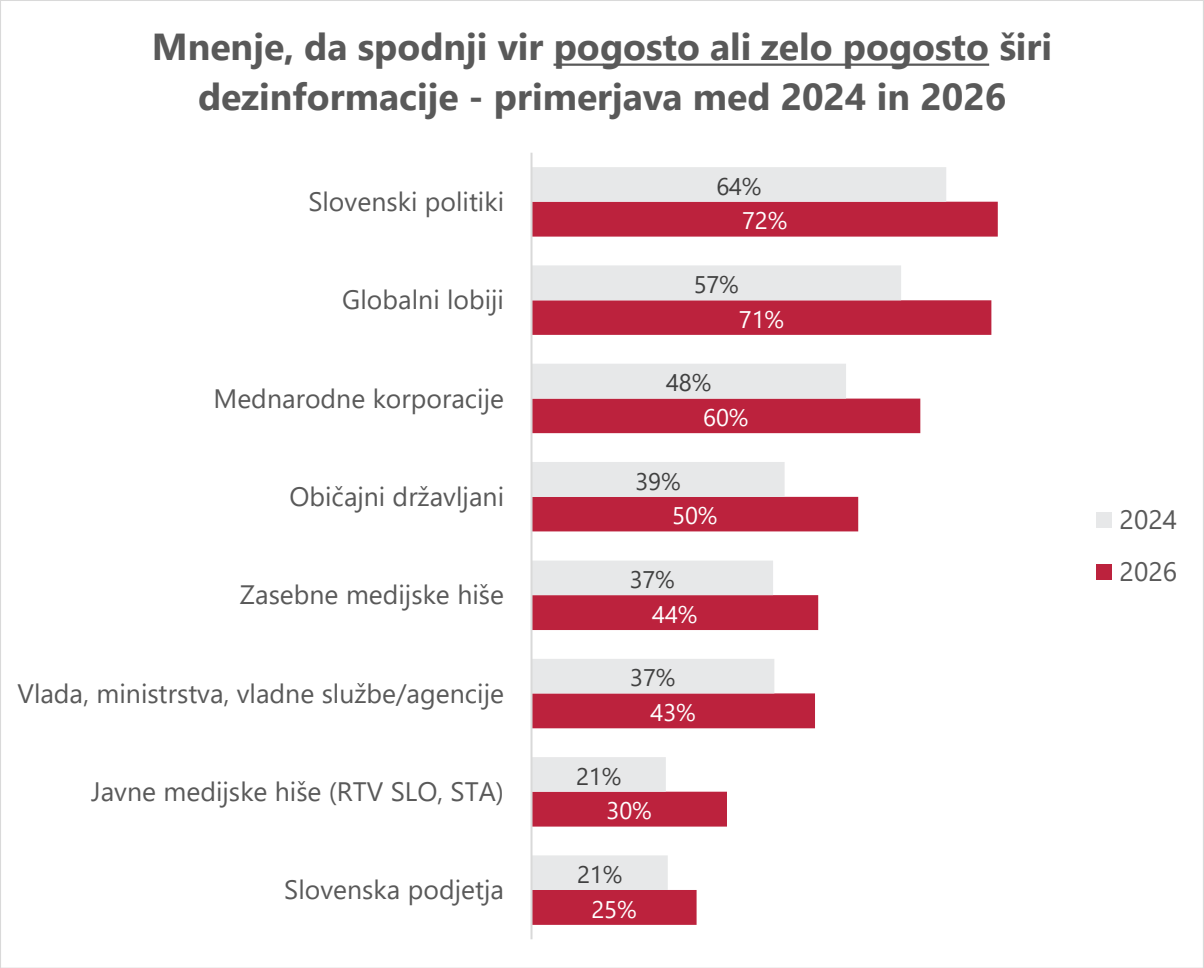
Manj udeležencev (30 %) meni, da dezinformacije pogosto ali zelo pogosto širijo javne medijske hiše, npr. RTV. Najmanj dezinformacij pa pripisujejo slovenskim podjetjem – zanje je namreč le četrtina mnenja, da pogosto ali zelo pogosto širijo dezinformacije. Pri slednjih prevladuje ocena, da dezinformacije širijo občasno (52 %).

Q207 Po vašem mnenju, kako pogosto, če sploh, spodnji viri namerno širijo dezinformacije med državljane Slovenije?	**Nikoli (%)**	**Redko (%)**	**Občasno (%)**	**Pogosto (%)**	**Zelo pogosto (%)**	**Skupaj (%)**	**Skupaj (n)**	**Pogosto + zelo pogosto**
Slovenski politiki	0	3	26	40	31	**100**	**347**	72
Globalni lobiji	2	6	21	44	27	**100**	**347**	71
Mednarodne korporacije	1	7	33	38	22	**100**	**349**	60
Običajni državljani	0	10	39	35	15	**100**	**348**	50
Zasebne medijske hiše	1	12	43	32	12	**100**	**348**	44
Vlada, ministrstva, vladne službe/ agencije	4	14	39	28	16	**100**	**346**	43
Javne medijske hiše (RTV SLO, STA)	6	26	38	20	10	**100**	**348**	30
Slovenska podjetja	2	21	52	22	4	**100**	**347**	25

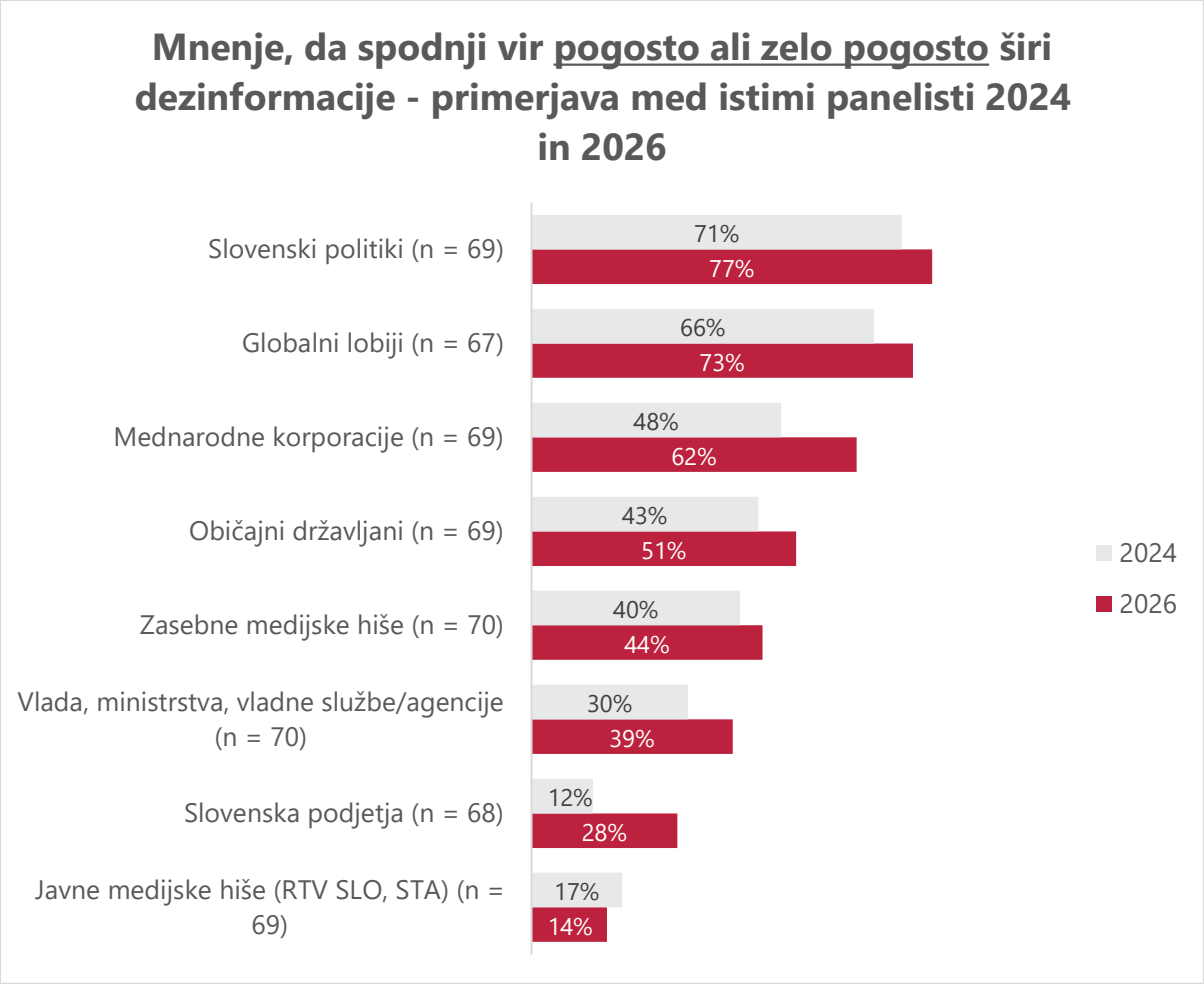
[a] Vprašanje je prejela le naključna polovica takih, ki so odgovarjali na sklop o dezinformacijah (skupina 8).
[b] Vprašanje je bilo tudi v anketi iz junija 2024.
[c] Kategorije so bile prikazane v naključnem vrstnem redu.

Mnenje o pogostosti širjenja dezinformacij med spodnjimi viri
Nikoli (%)
Redko (%)
Občasno (%)
Pogosto (%)
Zelo pogosto
Slovenski politiki
26%
40%
31%
Globalni lobiji
6%
21%
44%
27%
Mednarodne korporacije
7%
33%
38%
22%
Običajni državljani
10%
39%
35%
15%
Zasebne medijske hiše
12%
43%
32%
12%
Vlada, ministrstva, vladne...
14%
39%
28%
16%
Javne medijske hiše (RTV...
26%
38%
20%
10%
Slovenska podjetja
21%
52%
22%

Primerjava med 2024 in 2026: Slovenski politiki in globalni lobiji so tudi leta 2026 med viri, za katere internetni uporabniki najpogosteje menijo, da namerno širijo dezinformacije med državljane Slovenije – glej spodnji graf. V primerjavi z letom 2024 se je pri vseh navedenih virih povečal delež internetnih uporabnikov, ki menijo, da ti pogosto ali zelo pogosto širijo dezinformacije, pri čemer se vrstni red ni spremenil. Največje povečanje je opazno pri globalnih lobijih, pri katerih se je delež zvišal s 57 % na 71 %, ter pri mednarodnih korporacijah, kjer je narasel z 48 % na 60 %.

Primerjava med istimi panelisti v 2024 in 2026: Tudi med panelisti, ki so sodelovali v obeh letih, so slovenski politiki in globalni lobiji najpogosteje prepoznani kot viri, ki namerno širijo dezinformacije med državljane Slovenije – glej spodnji graf. V primerjavi z letom 2024 se je delež panelistov, ki menijo, da posamezni viri pogosto ali zelo pogosto širijo dezinformacije, povečal pri vseh navedenih skupinah z izjemo javnih medijskih hiš, pri katerih se je delež zmanjšal s 17 % na 14 %. Največje povečanje je bilo pri slovenskih podjetjih, kjer se je delež zvišal z 12 % na 28 %, ter pri mednarodnih korporacijah, z 48 % na 62 %.

3.3 Teorije zarote

Vprašanji Q208 in Q209 sta obravnavali nekatere najbolj prepoznavne teorije zarote. Med navedenimi trditvami, povezanimi s teorijami zarote, je največ strinjanja izraženega s prepričanjem, da je majhna prikrita skupina ljudi odgovorna za sprejemanje vseh pomembnejših odločitev v svetovni politiki (povprečna ocena 3,6), s katerim se strinja ali močno strinja več kot polovica, in sicer 60 % udeležencev.

Z ostalimi teorijami zarote se strinja manj kot polovica. Med njimi se jih največ strinja (45 %), da skupine znanstvenikov prikrajajo, ponarejajo ali prikrivajo podatke z namenom zavajanja javnosti (povprečna ocena 3,2). Glede trditve, da je koronavirus posledica namernega in prikritega delovanja vlade, lobija ali organizacije, so mnenja še bolj deljena. Z njo se strinja 39 % udeležencev, povprečna ocena znaša 3,0. Enak delež strinjanja (39 %) je izražen tudi pri trditvi, da vplivne organizacije prikrivajo resnične nevarnosti mobilnega omrežja 5G, pri čemer povprečna ocena prav tako znaša 3,0.

Podpovprečno pa je strinjanje s trditvami o prevari glede pristanka na Luni (povprečje 2,5), uporabi adrenokroma iz krvi mučenih otrok za ohranjanje mladosti (2,3) ter domnevnem kemičnem orožju, ki naj bi ga letala razprševala v ozračje (2,0). Najmanj strinjanja je pri trditvi, da je Zemlja ravna oziroma ploščata, s čimer se strinjajo 3 %, povprečna ocena pa znaša 1,4.

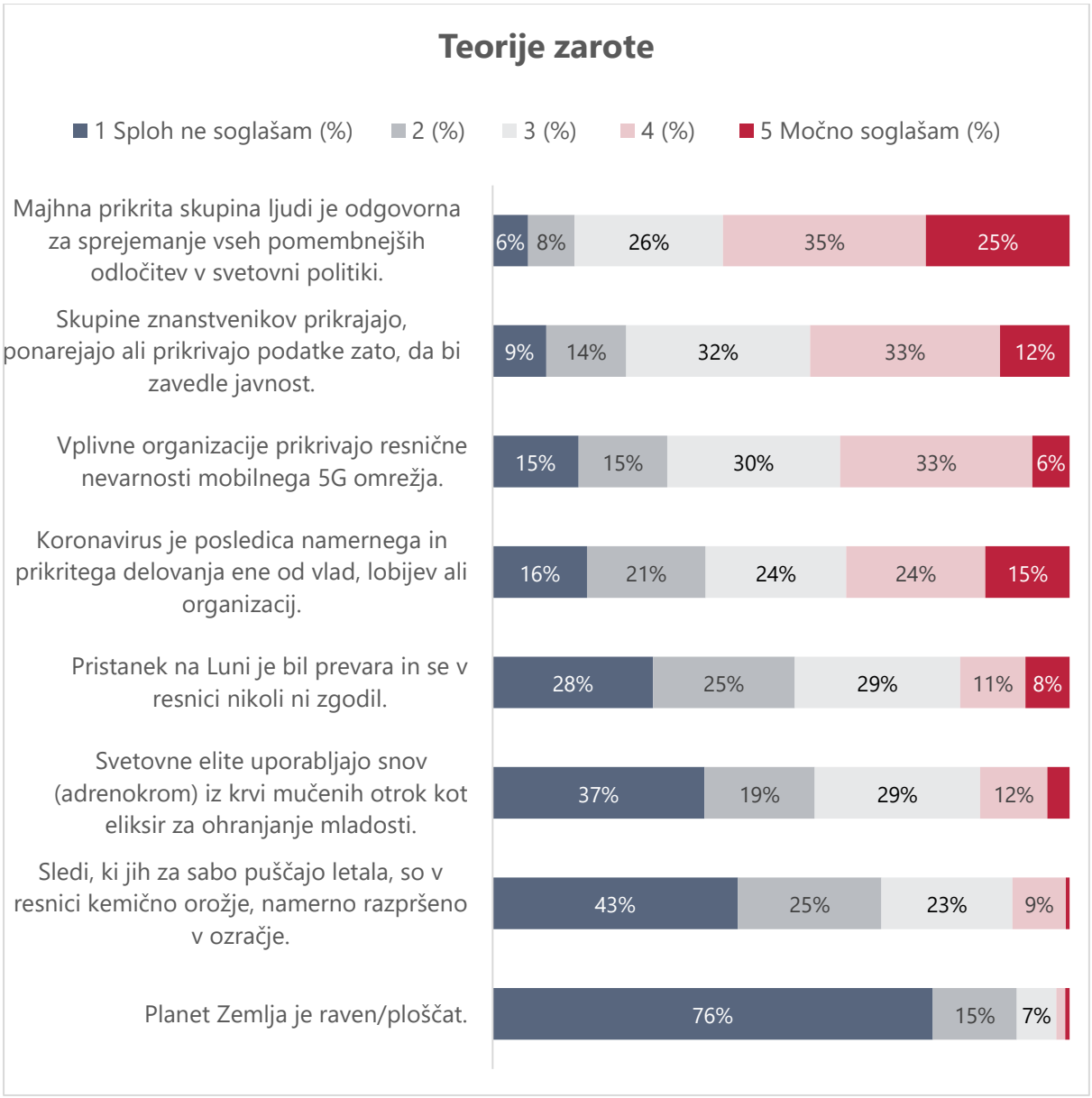
Q208 V kolikšni meri se strinjate oziroma ne strinjate z naslednjo trditvijo: Koronavirus je posledica namernega in prikritega delovanja ene od vlad, lobijev ali organizacij.	**Odgovor**	**%**
Sploh se ne strinjam	116	16
Se ne strinjam	146	22
Niti niti	172	24
Se strinjam	171	24
Povsem se strinjam	104	15
Skupaj	**708**	**100**
Povprečje	3,0	

[a] Vprašanje je bilo tudi v anketi iz junija 2024.

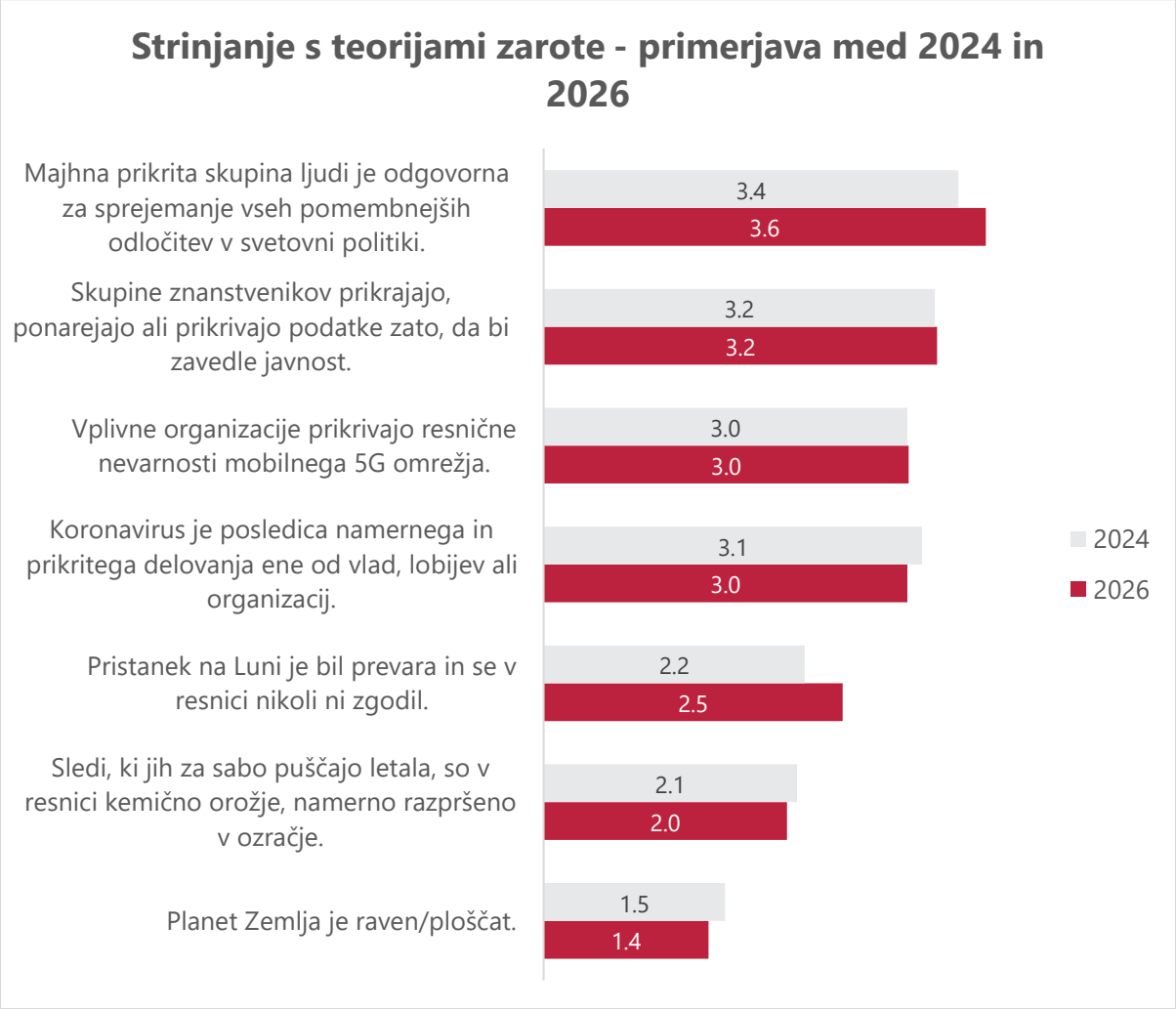
Q209 V kolikšni meri soglašate ali ne soglašate z naslednjimi trditvami?	1 Sploh ne soglašam (%)	2 (%)	3 (%)	4 (%)	5 Močno soglašam (%)	Skupaj (%)	Skupaj (n)	Povp.
Majhna prikrita skupina ljudi je odgovorna za sprejemanje vseh pomembnejših odločitev v svetovni politiki.	6	8	26	35	25	**100**	**343**	3,6
Skupine znanstvenikov prikrajajo, ponarejajo ali prikrivajo podatke zato, da bi zavedle javnost.	9	14	32	33	12	**100**	**349**	3,2
Vplivne organizacije prikrivajo resnične nevarnosti mobilnega 5G omrežja.	15	15	30	33	6	**100**	**349**	3,0
Pristanek na Luni je bil prevara in se v resnici nikoli ni zgodil.	28	25	29	11	8	**100**	**349**	2,5
Svetovne elite uporabljajo snov (adrenokrom) iz krvi mučenih otrok kot eliksir za ohranjanje mladosti.	37	19	29	12	4	**100**	**347**	2,3
Sledi, ki jih za sabo puščajo letala, so v resnici kemično orožje, namerno razpršeno v ozračje.	43	25	23	9	1	**100**	**346**	2,0
Planet Zemlja je raven/ploščat.	76	15	7	2	1	**100**	**348**	1,4

[a] Vprašanje je prejela le naključna polovica takih, ki so odgovarjali na sklop o dezinformacijah (skupina 8).

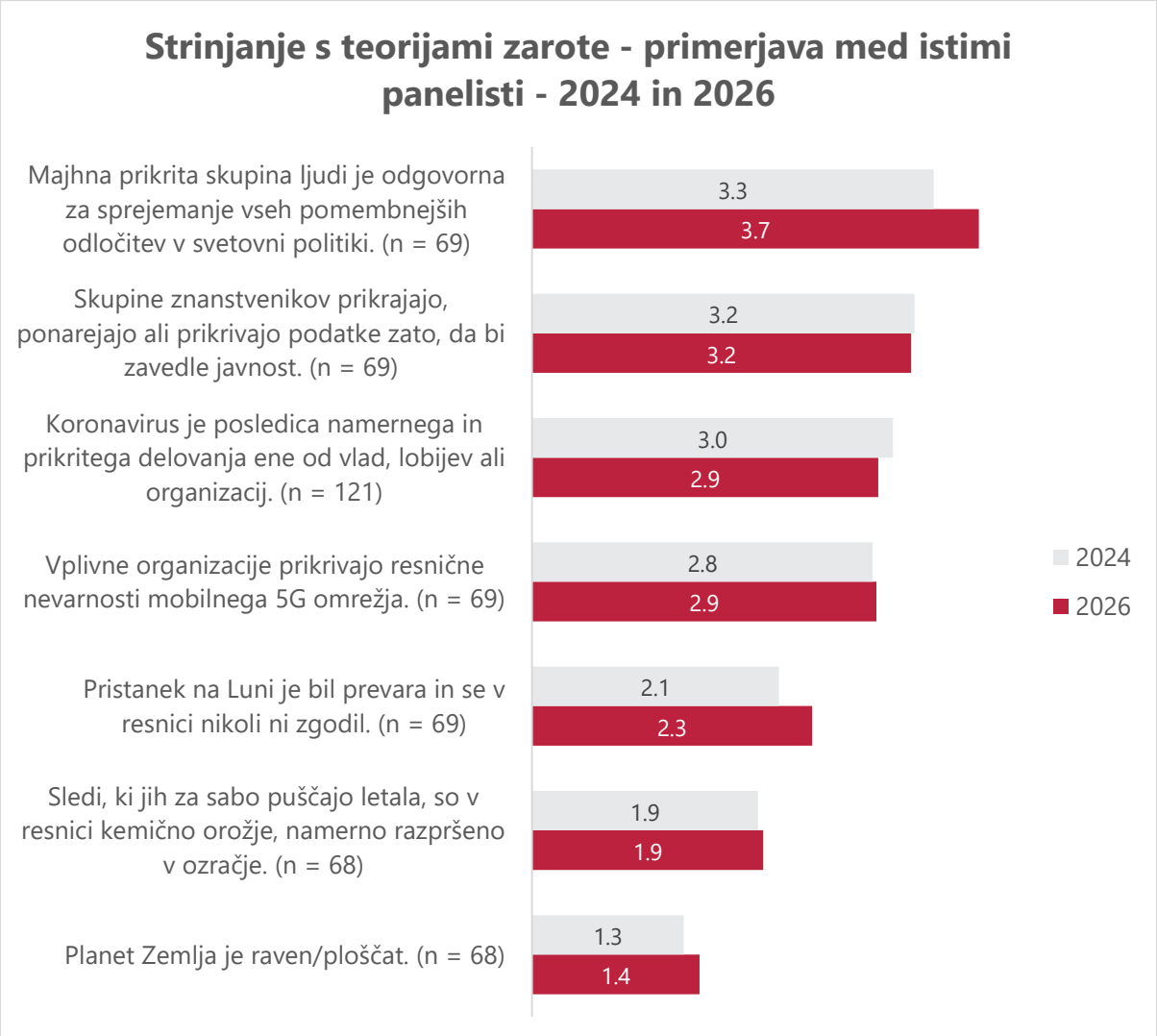
[b] Vprašanje je bilo tudi v anketi iz junija 2024, z izjemo trditve »Svetovne elite uporabljajo snov (adrenokrom) iz krvi mučenih otrok kot eliksir za ohranjanje mladosti.«

Teorije zarote
1 Sploh ne soglašam (%)
2 (%)
3 (%)
4 (%)
5 Močno soglašam (%)
Majhna prikrita skupina ljudi je odgovorna za sprejemanje vseh pomembnejših odločitev v svetovni politiki.
6%
8%
26%
35%
25%
Skupine znanstvenikov prikrajajo, ponarejajo ali prikrivajo podatke zato, da bi zavedle javnost.
9%
14%
32%
33%
12%
Vplivne organizacije prikrivajo resnične nevarnosti mobilnega 5G omrežja.
15%
15%
30%
33%
6%
Koronavirus je posledica namernega in prikritega delovanja ene od vlad, lobijev ali organizacij.
16%
21%
24%
24%
15%
Pristanek na Luni je bil prevara in se v resnici nikoli ni zgodil.
28%
25%
29%
11%
8%
Svetovne elite uporabljajo snov (adrenokrom) iz krvi mučenih otrok kot eliksir za ohranjanje mladosti.
37%
19%
29%
12%
Sledi, ki jih za sabo puščajo letala, so v resnici kemično orožje, namerno razpršeno v ozračje.
43%
25%
23%
9%
Planet Zemlja je raven/ploščat.
76%
15%
7%

Primerjava med 2024 in 2026: Med letoma 2024 in 2026 se je strinjanje s posameznimi trditvami spremenilo v različnih merah – glej spodnji graf. Najizraziteje se je povečalo strinjanje s trditvijo, da je bil pristanek na Luni prevara in se v resnici nikoli ni zgodil, saj se je povprečna ocena zvišala z 2,2 na 2,5. Povečala se je tudi ocena trditve, da je majhna prikrita skupina ljudi odgovorna za sprejemanje vseh pomembnejših odločitev v svetovni politiki (s 3,4 na 3,6), ki je v obeh letih dosegla najvišje povprečno strinjanje med navedenimi trditvami. Trditvi, da skupine znanstvenikov prirejajo, ponarejajo ali prikrivajo podatke, da bi zavedle javnost (3,2) ter da vplivne organizacije prikrivajo resnične nevarnosti mobilnega omrežja 5G (3,0) imata v obeh letih enako povprečno strinjanje. Strinjanje s trditvijo, da je koronavirus posledica namernega in prikritega delovanja ene od vlad, lobijev ali organizacij, se je zmanjšalo s 3,1 na 3,0. Prav tako se je nekoliko zmanjšalo strinjanje s trditvijo, da je Zemlja ravna, saj se je povprečna ocena znižala z 1,5 leta 2024 na 1,4 leta 2026. Enako velja za trditev, da so sledi letal kemično orožje, namerno razpršeno v ozračje, pri kateri se je povprečna ocena znižala z 2,1 na 2,0.

Primerjava med istimi panelisti v 2024 in 2026: Tudi pri primerjavi istih panelistov so spremembe v strinjanju s proučevanimi trditvami podobne kot na celotnem vzorcu – glej spodnji graf. Najbolj se je povečalo strinjanje s trditvijo, da je majhna prikrita skupina ljudi odgovorna za sprejemanje vseh pomembnejših odločitev v svetovni politiki, pri kateri se je povprečna ocena zvišala s 3,3 leta 2024 na 3,7 leta 2026. Povečalo se je tudi strinjanje s trditvijo, da je bil pristanek na Luni prevara (z 2,1 na 2,3), s trditvijo o prikrivanju resničnih nevarnosti mobilnega omrežja 5G (z 2,8 na 2,9) in s trditvijo, da je Zemlja ravna (z 1,3 na 1,4). Povprečna ocena trditve o sledeh letal kot domnevnem kemičnem orožju je ostala 1,9. Enako velja za oceno trditve o prirejanju ali prikrivanju znanstvenih podatkov (3,2). Nasprotno se je strinjanje s trditvijo o namernem in prikritem delovanju v ozadju nastanka koronavirusa malo zmanjšalo s 3,0 na 2,9.

3.4 Dezinformacije v medijih

Ugotovitve kažejo, da udeleženci internet dojemajo kot medij z večjim deležem dezinformacij kot tradicionalne medije, kjer kot najzanesljivejšega dojemajo radio – glej vprašanje Q210.

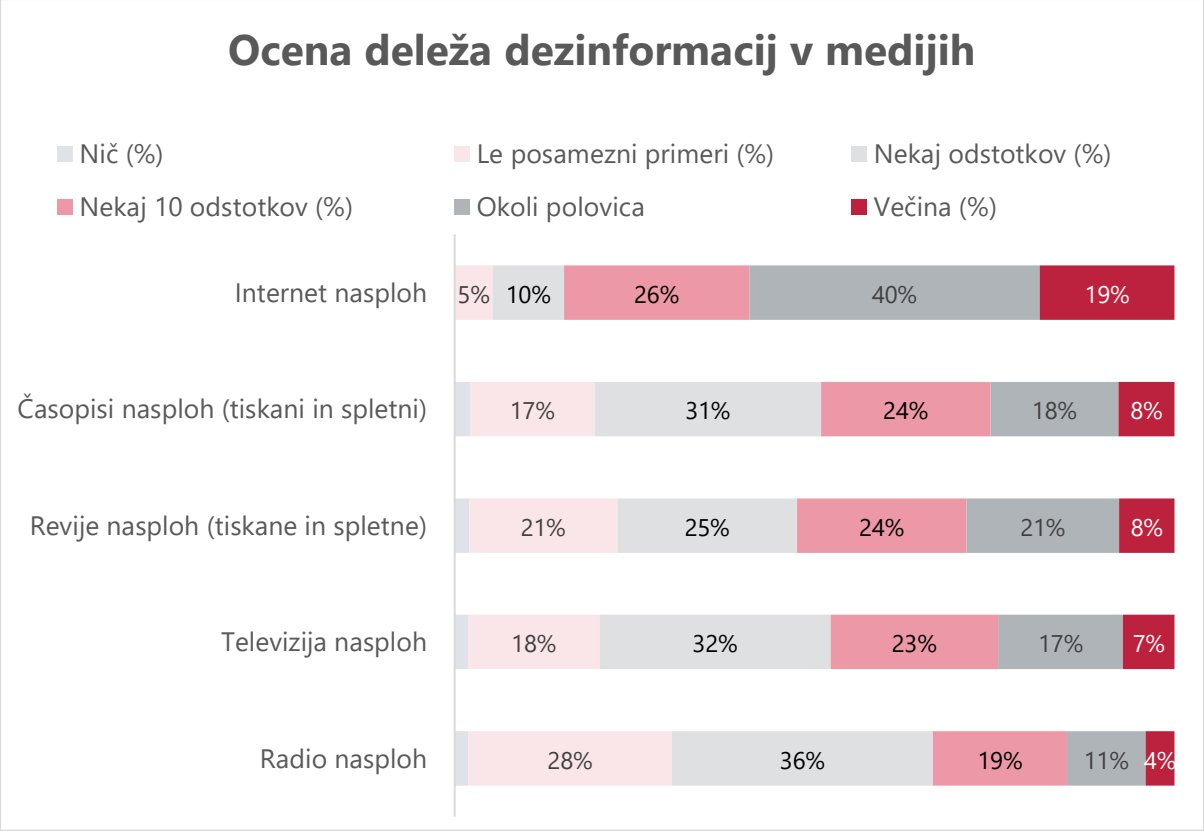
Večina (59 %) meni, da je polovica ali več vseh informacij na internetu pravzaprav dezinformacij. Za revije je takega mnenja 29 %, za časopise 26 %, za televizijo pa 24 %. Najmanjši delež dezinformacij pripisujejo radiu, saj le 15 % udeležencev ocenjuje, da je polovica ali več vseh informacij na radiu pravzaprav dezinformacij.

Q210: Kolikšen delež vseh informacij v spodaj navedenih medijih po vašem mnenju sodi med dezinformacije (namerno zavajajoče informacije, ki niso točne)?

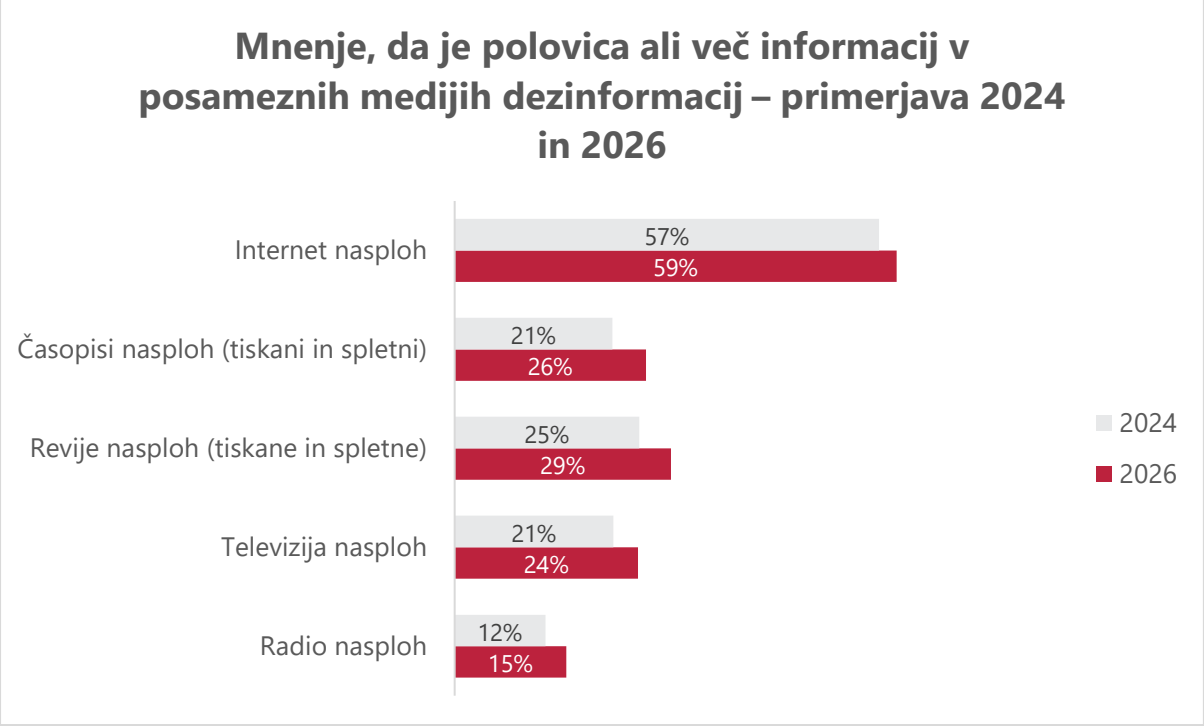
Seveda je delež dezinformacij odvisen od konkretnega medija, vendar nas na tem mestu zanima vaš splošen vtis o določenem tipu medijev (TV, radio, tisk itd.).

Q210	Nič (%)	Le posamezni primeri (%)	Nekaj odstotkov (%)	Nekaj deset odstotkov (%)	Okoli polovica (%)	Večina (%)	Skupaj (%)	Skupaj (n)
Internet nasploh	0	5	10	26	40	19	**100**	**341**
Časopisi nasploh (tiskani in spletni)	2	17	31	24	18	8	**100**	**351**
Revije nasploh (tiskane in spletne)	2	21	25	24	21	8	**100**	**334**
Televizija nasploh	2	18	32	23	17	7	**100**	**351**
Radio nasploh	2	28	36	19	11	4	**100**	**343**

[a] Vprašanje je prejela le naključna polovica takih, ki so odgovarjali na sklop o dezinformacijah (skupina 9).
[b] Vprašanje je imelo tudi opcijo »Ne vem«, ki jo je za posamezni odgovor izbralo med 13 in 31 enot – ti odgovori so izvzeti iz računanja deležev v zgornji tabeli.

Ocena deleža dezinformacij v medijih
Nič (%)
Le posamezni primeri (%)
Nekaj odstotkov (%)
Nekaj 10 odstotkov (%)
Okoli polovica
Večina (%)
Internet nasploh
5%
10%
26%
40%
19%
Časopisi nasploh (tiskani in spletni)
17%
31%
24%
18%
8%
Revije nasploh (tiskane in spletne)
21%
25%
24%
21%
8%
Televizija nasploh
18%
32%
23%
17%
7%
Radio nasploh
28%
36%
19%
11%
4%

Primerjava med 2024 in 2026: Med letoma 2024 in 2026 se je pri vseh navedenih medijih povečal delež internetnih uporabnikov, ki menijo, da polovica ali več informacij v posameznem mediju predstavlja dezinformacije (glej spodnji graf). Največje povečanje je bilo pri časopisih, tiskanih in spletnih, kjer se je delež zvišal z 21 % na 26 %, ter pri revijah, tiskanih in spletnih, kjer se je povečal s 25 % na 29 %. Pri televiziji se je delež zvišal z 21 % na 24 %, pri radiu pa z 12 % na 15 %. Internet ostaja medij, pri katerem uporabniki najpogosteje menijo, da polovica ali več informacij predstavlja dezinformacije: tako je leta 2026 ocenilo 59 % internetnih uporabnikov v primerjavi s 57 % leta 2024.

Primerjava med istimi panelisti v 2024 in 2026: Tudi pri primerjavi istih panelistov sta smer in obseg sprememb pri večini trditev podobna kot na celotnem vzorcu, pri nekaterih trditvah pa se razlikujeta – glej spodnji graf. V primerjavi s celotnim vzorcem je pri istih panelistih posebej izstopalo povečanje pri revijah, kjer se je delež zvišal z 18 % na 33 %, (medtem ko je bilo v celotnem vzorcu povečanje s 25 % na 29 %). Tudi pri televiziji je bil porast med istimi panelisti izrazitejši (z 19 % na 27 %) kot v celotnem vzorcu (z 21 % na 24 %). Internet ostaja medij, pri katerem panelisti najpogosteje menijo, da polovica ali več informacij predstavlja dezinformacije; delež se je med istimi panelisti povečal s 56 % na 62 %. Na splošno primerjava istih panelistov kaže izrazitejši porast nezaupanja v verodostojnost informacij, zlasti pri revijah in televiziji, vendar je pri interpretaciji potrebna previdnost, saj je število enot nižje – glej spodnji graf.

